

Zin in de Toekomst

Verkiezingsprogramma 2010-2014

GroenLinks Borger-Odoorn

Colofon

Samenstelling door de Werkgroep Verkiezingsprogramma, bestaande uit:

- Lidy Kuiper
- Ilse Müller
- Elsa Schepers
- Frank Stoovelaar

i.o.m. fractie en steunfractie.

Eerste concept naar de leden ter informatie en om reacties: 31 augustus 2009.

Formeel vastgesteld op de algemene ledenvergadering van GroenLinks Z/O Drenthe op 16 november 2009.

e-mail: [groenlinksborgerodoorn \(at\) gmail.com](mailto:groenlinksborgerodoorn@gmail.com)

internet: <http://borgerodoorn.groenlinks.nl>

Voorwoord

“Zin in de Toekomst” : dat is het motto van GroenLinks. GroenLinks is een optimistische partij die niet “bij de pakken wil neerzitten”. Overal waar de partij is vertegenwoordigd komt ze met initiatieven. Zowel in het Europese parlement, de Tweede Kamer, de Provinciale Staten van Drenthe als in de Gemeenteraad van Borger-Odoorn. In de afgelopen periode is gebleken dat ook een kleine partij, op gemeentelijk niveau, invloed kan hebben.

Het voorliggende Verkiezingsprogramma 2010-2014 geeft aan waar GroenLinks Borger-Odoorn met onze gemeente heen wil. Het is opgebouwd rondom drie kernthema's:

- **Duurzaamheid.**
- **Democratie**
- **Deelname aan de samenleving.**

In de hoofdstukken geven we aan op welke wijze GroenLinks Borger-Odoorn denkt deze thema's te kunnen vertalen naar de praktijk. Enkele concrete voorbeelden:

Duurzaamheid: Borger-Odoorn is in 2040 klimaatneutraal. Dit betekent reductie van ons energieverbruik en het compenseren van de resterende CO₂-uitstoot.

Democratie: De Gemeenteraad bepaalt wat we de komende vier jaar willen bereiken. Wethouders worden geselecteerd op hun managementkwaliteiten en niet op hun politieke profiel. Jongeren en kinderen worden serieus genomen door met ze in gesprek te gaan.

Deelname aan de samenleving: Belangrijke voorzieningen zijn voor iedereen bereikbaar. Niet alleen met de auto, maar ook met de fiets en het openbaar vervoer. De maximum snelheid wordt nageleefd. Door herinrichting van wegen en/of door stringente snelheidscontrole.

GroenLinks vindt dat na de gemeenteraadsverkiezingen op 3 maart 2010 door de gemeenteraad een Raadsprogramma moet worden opgesteld. Dit programma moet worden ondersteund door zo veel mogelijk partijen. Het geeft richting aan het beleid dat het College van Burgemeester en Wethouders in de komende jaren moet uitvoeren. Daarmee komt een einde aan de huidige situatie waarbij slechts twee partijen (PvdA en CDA) de dienst uitmaken en maar liefst vijf partijen in een oppositierol worden gedwongen.

We hopen dat u bij het lezen van het verkiezingsprogramma enthousiast wordt voor onze ideeën en plannen. De toon van de tekst is zodanig gekozen dat deze aangeeft wat er concreet gaat gebeuren als GroenLinks daarop voldoende invloed kan uitoefenen.

En dat hangt uiteraard ook af van uw steun. Het goede resultaat van de recent gehouden Europese verkiezingen geeft ons, wat dat betreft, voldoende vertrouwen.

Inhoudsopgave

COLOFON	2
VOORWOORD	3
INHOUDSOPGAVE	4
EEN DUURZAAM BORGER-ODOORN (INLEIDING).....	5
HOOFDSTUK 1 - DUURZAAMHEID	6
1.1. MILLENNIUMGEMEENTE	6
1.2. BOUWEN EN KRIMP	6
1.3. BEDRIJVGHEID/TOERISME	7
1.4. ENERGIE EN KLIMAATBELEID	7
1.5. NATUUR	8
1.6. VERKEER EN VERVOER.....	8
1.7. LANDBOUW	10
1.8. GRIJZE MILIEU	11
EEN DEMOCRATISCH BORGER-ODOORN (INLEIDING).....	12
HOOFDSTUK 2 - DEMOCRATIE	13
2.1. BESTUREN	13
2.2. BELEID MAKEN	13
2.3. PARTICIPATIE VAN BURGERS EN VAN DORPEN	14
2.4. OPEN EN DUIDELIJK.....	14
2.5. BELEID UITVOEREN.....	14
2.6. FINANCIËN.	15
DEELNEMEN AAN DE SAMENLEVING (INLEIDING).....	16
HOOFDSTUK 3 - DEELNAME AAN DE SAMENLEVING.....	17
3.1. WERK.....	17
3.2. ONDERWIJS.....	17
3.3. ZORG, WELZIJN EN SPORT.....	18
3.4. KUNST, CULTUUR EN MEDIA	18
3.5. VREEMDELINGENBELEID	18
3.6. SENIORENBELEID.....	18
3.7. KINDER-EN JONGERENBELEID	19
3.8. MOBILITEIT.....	19
KANDIDATENLIJST	20
AANTEKENINGEN	20

Een duurzaam Borger-Odoorn (inleiding)

Toen de werkgroep GroenLinks Borger-Odoorn werd opgericht en GroenLinks later in de gemeenteraad kwam, was ons doel om een ander en kritisch geluid laten horen en ons in te zetten voor een duurzaam Borger Odoorn.

Vanuit dat perspectief gezien heeft GroenLinks als kleine partij een aantal zaken kunnen bereiken die er toe deden en nog steeds toe doen.

Als ik af en toe nog de gemeente binnenkom tovert het bordje “ Millenniumgemeente” iedere keer weer een glimlach op mijn gezicht. “Dat hebben we toch maar mooi gered” denk ik dan. Zonder ons initiatief raadsvoorstel was dit nooit gelukt. Maar alleen het bordje is niet genoeg. Het zijn van Millenniumgemeente schept ook naar de toekomst verplichtingen om als gemeente een duurzaam beleid te formuleren en te realiseren. Een klimaatneutrale gemeente in 2040 past prima in dat kader, al mogen wat mij betreft de ambities wat hoger liggen en zou 2030 ook een prima streven zijn, of liever nog 2020. Als alle gemeenten op deze wellicht kleine schaal dit zelfde doel nastreven, maakt dit toch een groot verschil.

De discussie en reuring rond genetisch gemanipuleerde gewassen was ook zo’n kwestie die eigenlijk alleen maar door een partij als GroenLinks kon worden aangezwengeld. Het voorstel voor een gentechvrije gemeente heeft het jammer genoeg niet gehaald, maar de bewustwording rond dit onderwerp in Borger-Odoorn had op zich zelf al een grootte meerwaarde. Ook bleek overduidelijk waar de andere partijen op dit punt staan.

Het is jammer dat ik door een verhuizing werd gedwongen om te stoppen als raadslid. Gelukkig heeft Lidy Kuiper het stokje overgenomen en zet zij zich op haar eigen manier in voor dezelfde idealen. GroenLinks in Borger-Odoorn is inmiddels een constante factor in het politieke spectrum met een inzet en enthousiasme binnen de steunfractie waarop andere partijen ongetwijfeld jaloers zijn.

Ik hoop dan ook oprecht dat GroenLinks er bij de komende verkiezingen een of twee zetels bij krijgt, zodat ze haar eigen geluid nog beter kan laten horen en de kans dat Borger-Odoorn een duurzame gemeente wordt waar de burgers van onderaf bij het beleid worden betrokken en hieraan kunnen deelnemen, alleen maar groter wordt.

Hans Marskamp,
fractievoorzitter GroenLinks Borger-Odoorn tot 1 september 2008.

Hoofdstuk 1 – Duurzaamheid

Economische groei heeft veel welvaart gebracht, maar betekent wel een enorme aanslag op ons leefmilieu, op de energiebronnen en op de grondstoffen-voorraden. De gemeente Borger-Odoorn is een duurzame gemeente. Dit houdt in dat al onze activiteiten niet ten koste mogen gaan van de behoeftevoorziening van de generaties die na ons komen en die van mensen elders op de wereld. We richten ons op de toekomst, maar respecteren het verleden.

1.1. Millenniumgemeente

We zijn millenniumgemeente en dit mag geen farce zijn. Dit houdt in dat Borger-Odoorn een bijdrage wil leveren aan het terugdringen van de armoede in wereld. Daarom zullen wij in de beleidsontwikkeling en –uitvoering altijd rekening moeten houden met de millenniumdoelen die 189 lidstaten van de Verenigde Naties zich in 2000 hebben gesteld. We beseffen dat een duurzame ontwikkeling alleen mogelijk is wanneer we over onze gemeentegrenzen heen kijken.

- We beleggen ons geld alleen in fondsen die passen bij het duurzame karakter van een millenniumgemeente.
- Internationale Samenwerking heeft onze aandacht. We nodigen burgers uit om met initiatieven te komen en geven ze, indien nodig, een steuntje in de rug.
- Duurzaamheid is uitgangspunt bij het ontwikkelen van beleid, inkoop en aanbesteding.

1.2. Bouwen en Krimp

Ruimte is schaars, zelfs in een plattelandsgemeente als Borger-Odoorn waar we te maken hebben met een terugloop van de bevolking. Bij de inrichting van deze ruimte moeten weloverwogen keuzes gemaakt worden met aandacht voor de lange termijn. We anticiperen op de krimp van de bevolking. Optimale leefbaarheid van de kleine kernen bereik je alleen wanneer er plek is voor jong en oud.

- We zoeken creatieve oplossingen om het wonen in de kleinste kernen, en het werken in de directe omgeving, voor jong en oud aantrekkelijk te maken.
- Nieuw te bouwen woningen in de kernen zijn levensloopbestendig.
- Om het omliggende platteland zo weinig mogelijk aan te tasten, worden zoveel mogelijk eerst de open ruimtes in het dorp benut voor nodige woningbouw. Uiteraard met instandhouding van der karakteristieke brinken en de lintbebouwing van de veenkoloniën.
- Vrijgekomen agrarische gebouwen moeten kunnen worden gebruikt voor wonen of kleinschalige bedrijvigheid.
- Cultuurhistorisch waardevolle gebouwen worden beschermd en krijgen zonodig een nieuwe functie.
- De bouw van energiezuinige woningen en het gebruik van duurzame bouwmaterialen worden bevorderd.
- We volgen bouwprojecten van de ontwerpfase tot de bouw op het gebied van duurzaamheid.
- “Groene daken” zijn mooi, ze zuiveren de lucht en absorberen overtollig regenwater. Daarom wordt de toepassing van groene daken door particulieren en bedrijven gestimuleerd. Bijvoorbeeld door het bieden van een korting op de rioolheffing.

- We zijn alert op planschaderisico's die we neerleggen bij de meest belanghebbende partij.
- Het grondbedrijf stelt zich ondersteunend op bij ruimtelijke ontwikkeling en niet andersom. Eigendomsposities zijn hier niet bepalend.

1.3. Bedrijvigheid/Toerisme

Veel inwoners van onze gemeente verdienen hun boterham in de toeristische sector. De toerist komt hier in de eerste plaats voor de rust en de natuurbeleving. Daarnaast stelt de toerist hogere eisen aan kwaliteit en comfort. We stellen kwaliteit boven kwantiteit. Het kleinschalig toerisme wordt bevorderd.

GroenLinks wil dat de gemeente zich profileert als schone, natuurlijke gemeente bestemd voor de natuurvriendelijke toerist en recreant. Alleen een beleid waarin duurzaam ondernemen prioriteit heeft, brengt ons dichterbij de millenniumdoelen. Bij de ontwikkeling van andere bedrijvigheid houden we hiermee rekening.

- Kleinschalige ondernemingen op het gebied van toerisme en recreatie bieden we de ruimte.
- Boeren bieden we de mogelijkheid om op dit vlak nevenactiviteiten te ontwikkelen, zoals kleinschalig kamperen.
- De vestiging van grote bedrijven in de toeristische kernen wordt tegengegaan.
- Uitbreiding van de openingstijden van winkels past niet in ons beleid dat 'consuminderen' bevordert en de kleine ondernemer ondersteunt.
- Zware en vervuilende industrie wordt uit de gemeente geweerd.

- We offeren geen ruimte op voor nieuwe of uitbreiding van bestaande bungalowparken.
- We stimuleren liever een kwaliteitsverbetering van de bestaande parken.
- Zichtlocaties vinden wij niet passen bij een plattelandsgemeente.
- De uitstraling van de kleinschalige bedrijventerreinen verdient alle aandacht. De inpassing in het landschap moet zorgvuldig gebeuren.
- We stellen eisen aan de bouw en het uiterlijk van bedrijfspanden. Het gebruik van duurzame materialen wordt gestimuleerd waarbij rekening wordt gehouden met de financiële haalbaarheid voor de ondernemer
- De aankleding rondom het "antennepark" (Lofar) moet meer vorm krijgen.

1.4. Energie en klimaatbeleid

Borger-Odoorn is in 2040 klimaatneutraal. Dit betekent reductie van ons energieverbruik en de resterende CO₂-uitstoot compenseren. Dus ruim baan in onze gemeente voor groene energie. De ontwikkelingen staan op dit vlak niet stil. We zullen dan ook zonedig onze keuzes bijstellen.

- We werken aan het realiseren van de doelstelling dat onze eigen gemeentelijke organisatie in 2020 CO₂-neutraal is en de hele gemeente Borger-Odoorn in 2040
- Voor de productie van groene energie bieden we zonedig ruimte in bestemmingsplannen en we pakken de vergunningverlening voortvarend aan.
- De bouw van windmolens in de veenkoloniën moet mogelijk zijn. Wel gaat de voorkeur uit naar concentratie van grote

windmolens in een park. Een kleine windmolen bij een woning is mogelijk, mits geplaatst met respect voor het landschap.

- Het gebruik van zonnecollectoren zullen we, waar mogelijk, bevorderen.
- Particuliere initiatieven voor de realisatie van biovergistingsinstallaties worden ondersteund maar wel met aandacht voor inpassing in het landschap.
- Burgers die energie willen besparen, maar door het oerwoud aan mogelijkheden en regels behoefte hebben aan een onafhankelijk advies, kunnen bij de gemeente terecht.
- We maken prestatieafspraken met woningcorporaties en projectontwikkelaars. We streven naar een EPC-norm van 0,4 voor nieuwbouw. Dit houdt in 'energieneutraal'.
- We nemen het voortouw in onze eigen gebouwen en voorzieningen. Voor eigen gebruik kopen we 100% groene stroom in.
- We besparen energie op de openbare verlichting door het gebruik ervan te beperken en moderne energiezuinige verlichtingstechnieken toe te passen.

1.5. Natuur

De gemeente Borger-Odoorn is een groene gemeente. We verbeteren de bestaande groenstructuur en gaan voor een duurzaam groenbeheer. Grote aaneengesloten natuurgebieden zijn van vitaal belang voor de kwaliteit en veerkracht van ecosystemen. Daarom verdienen de natuurlijke waarden van andere grondgebonden activiteiten onze aandacht.

- We gebruiken geen chemische bestrijdingsmiddelen in ons groenbeheer.
- We passen een meer natuurlijk groenbeheer toe. Het groen zal er anders uit gaan zien. We zullen de burger hierover actief informeren.
- Een landgoed kan een waardevolle bijdrage leveren aan natuur-ontwikkeling. We stellen wel voorwaarden aan toegankelijkheid, duurzaamheid en architectuur.
- We stellen een Bomen Effect Analyse (BEA) op. De BEA geeft richtlijnen voor het beoordelen van gevolgen voor (waardevolle) bomen en groenelementen in (voorgenomen) bouw- en aanlegsituaties. De resultaten van deze beoordeling worden meegenomen in de besluitvorming rond bouw of aanleg.
- We ondersteunen initiatieven om waterlopen terug te brengen naar de oorspronkelijke loop.

1.6. Verkeer en vervoer

In de gemeente zijn veel verschillende belangen als het gaat om verkeer en vervoer. We willen allemaal dat de winkels goed bereikbaar zijn, de scholen, de omliggende dorpen en steden. En dan niet alleen met de auto. Ook wanneer u afhankelijk bent van rolstoel of scootmobiel is het belangrijk dat u overal gemakkelijk kunt komen, zoals bij de bibliotheek, winkels, het dorpshuis en het gemeentehuis. Drenthe is een fiets- en wandelprovincie en dat moet vooral zo blijven. Om redenen van duurzaamheid moeten de mogelijkheden worden uitgebreid. Dat geldt ook voor onze gemeente. In onze gemeente zijn niet veel mogelijkheden om met het openbaar vervoer te gaan. Er loopt geen trein, metro of tram. De bus of taxi zijn de

enige mogelijkheden. Om vanuit dorpen naar de kernen of steden te komen moet men vaak eerst met de fiets om bij een bushalte te komen.

Veel producten worden vervoerd via vrachtwagens. Zo komt er vrachtverkeer in de dorpen voor het bevoorraden van de winkels, maar ook om de boerderijen te voorzien van voer of mest. De vrachtwagens worden steeds groter en zwaarder. Dit heeft een grote impact op de verkeersveiligheid maar ook op het onderhoud van de wegen.

Naast vrachtverkeer is er veel autoverkeer van de burgers naar winkels, scholen, sportvelden en werk. Er zijn de laatste jaren veel auto's bijgekomen. Het is dan ook drukker in de dorpen, het parkeren wordt steeds moeilijker en meer luchtvervuiling door de auto's. Doordat vervoer en verkeer iedere burger raakt zal de gemeente de impact analyseren van de verschillende vervoersstromen binnen de gemeente. Bent u angstig als uw kind op de fiets naar school moet? Durft u rustig te fietsen in de buitengebieden als het winter is? Ook wel eens bijna gevallen door slecht wegdek?

Veel auto's, zwaar vrachtverkeer en grote landbouwmachines rijden in onze gemeente. Op zich hoeft dit geen probleem te zijn als zowel (auto)rijders als fietsers er alles aan doen om ongelukken te voorkomen. Vaak is dit niet het geval. Er wordt hard gereden, onoplettend gefietst, er rijden zwaar beladen, brede voertuigen. Maar ook slecht onderhouden wegen en bermen dragen bij aan onveilige situaties.

- We bevorderen de potenties van de gemeente Borger-Odoorn als wandel- en fietsgemeente door het openbaar houden van wandel- en fietspaden, de infrastructuur voor fietsers te verbeteren en veiliger te maken.

- Er zijn zoveel mogelijk wandel- en fietsroutes die starten van een punt waar voldoende parkeerruimte is of een goede aansluiting op het openbaar vervoer.
- Fietspaden worden gescheiden van gevaarlijke openbare wegen.
- Promotie-initiatieven om fietsen en wandelen op het platteland te bevorderen worden ondersteund.
- De gemeente zal in kaart brengen welke doelgroepen op welke manier gestimuleerd kunnen worden om met de bus te gaan.
- Bij de busstations zijn voldoende stallingmogelijkheden voor de fiets.
- We verbeteren en stimuleren het openbaar vervoer.
- Ook brengen we in kaart welke gebieden/dorpen moeilijk met de bus bereikbaar zijn en zoeken we in overleg met de bewoners naar mogelijkheden voor alternatief vervoer.
- Vormen van openbaar vervoer zoals regiotaxi en flex-taxi worden gestimuleerd. Dit kan heel goed in combinatie met gehandicapten- (WVG-vervoer) en leerlingenvervoer.
- De kwaliteit van het gehandicaptenvervoer en leerlingenvervoer wordt tijdens de contractperiode nauwlettend gevolgd. Het is belangrijk om bij de selectie van de bedrijven ook de kwalitatieve voordelen van kleinschaligheid en betrokkenheid van plaatselijke en gemeentelijke ondernemers mee te nemen.
- We onderzoeken of we bepaalde doelgroepen (minima, senioren en chronisch zieken) gratis openbaar vervoer kunnen aanbieden. Voor deze groepen is het juist belangrijk dat er

mogelijkheden zijn om zich te kunnen verplaatsen waardoor zij niet in een sociaal isolement raken.

- We komen met een beleidsplan om auto- en vrachtverkeer binnen 10 jaar met 25% in de kernen te verminderen.
- We komen met een beleidsplan om schade aan wegen door vrachtverkeer te voorkomen en al gedane schade te herstellen.
- Op scholen of in samenwerking met dorpsbelangen wordt voorlichting gegeven over het verkeer in eigen dorp en streek.
- Snelheidsbeperkende maatregelen voor gemotoriseerd verkeer worden uitgebreid.
- Buiten de bebouwde kom, op risicovolle plaatsen, worden vaker 60-kilometer zones ingevoerd.
- Wegen en bermen moeten goed begaanbaar zijn en blijven.
- Slechte wegen worden tijdelijk afgesloten.
- Stoepen worden voorzien van op- en afritten en verder ook goed begaanbaar gehouden voor een kinderwagen, rollator, rolstoel of scootmobiel, zodat jong en oud de voorzieningen goed kunnen bereiken.

1.7. Landbouw

Binnen de gemeente ligt een grote oppervlakte aan landbouwgrond. Deze oppervlakte wordt beheerd door de verschillende agrariërs in onze gemeente. Belangrijk is dat de boeren met respect voor dieren, natuur en milieu hun werk kunnen doen. Daarbij moet een inkomen gegarandeerd kunnen worden, eventueel aangevuld met neventaken. De gemeente staat voor een duurzame en milieuvriendelijke landbouw.

Het dierenwelzijn binnen de gemeente is een belangrijk punt. In situaties waar dierenwelzijn in het gedrang komt is vaak ook sprake van sociale of financiële problemen. De gemeente werkt daarom samen met dierenbeschermingsorganisaties, politie en maatschappelijk werk zodat de oorzaak kan worden aangepakt.

Binnen de gemeente zijn vele diereneigenaren, niet alleen boeren maar ook veel burgers houden als hobby paarden, koeien of ander kleinvee. Boeren moeten voldoen aan eisen maar ook de burgers. Vaak is dit de burger niet bekend. De gemeente gaat ervoor zorgen dat de eisen voor de burger duidelijk zijn en neemt bij handhaving ook de hobbyhouders van kleinvee mee.

De gemeente is (mede) verantwoordelijk voor het welzijn van de dieren die in de natuur van de gemeente voorkomen. Bij het verlenen van vergunningen wordt rekening gehouden met werkzaamheden die deze dieren kunnen verstoren. Er worden geen bomen gekapt of sloten uitgebaggerd in het broedseizoen. Ook bij het beheer van het gemeentelijk groen wordt hiermee rekening gehouden.

- De gemeente ondersteunt agrarische bedrijven bij duurzame ontwikkelingen.
- Aanvragen en vergunningen voor duurzame ontwikkelingen worden met voorrang beoordeeld.
- We willen geen vestiging van nieuwe intensieve veehouderijen.
- Initiatieven rond milieuvriendelijk produceren, verkoop van streekproducten, manieren van landschapsbeheer en – onderhoud krijgen ondersteuning door de gemeente.
- Kleinschalig toerisme zoals kamperen bij de boer wordt verbreed naar rustig kamperen op

het platteland zolang dit milieuvriendelijk en duurzaam wordt opgezet.

- Het bepalen van de ligging van een mestopslag wordt gekoppeld aan het daadwerkelijk gebruiken van de mest op de grond van de agrariër.
- In boerderijen mogen kleinschalige andere bedrijven worden gevestigd.
- Bij landbouwbedrijven of andere boerderijen is het plaatsen van een windturbine toegestaan als het ingepast wordt in het landschap.
- Initiatieven van boeren om (gezamenlijk) energie te produceren voor de gemeenschap worden ondersteund.
- Bij plannen waarbij de bedrijfsvoering milieuvriendelijker wordt of het welzijn van dieren verbetert is meer ruimte voor de agrariër om de plannen te realiseren.
- Het verbouwen van genetisch gemanipuleerde gewassen wordt niet ondersteund.
- De gemeente helpt mee bij initiatieven waarbij boeren activiteiten ondernemen die toerisme, recreatie en/of leefbaarheid van het platteland bevorderen.

1.8. Grijze milieu

We zetten ons in voor een schone bodem in onze gemeente en gezonde lucht. Waterkwaliteit en -beheersing zijn dan ook belangrijk. Voldoende toezicht en

handhaving van regels is vaak problematisch. De gemeente zal daarom meer samenwerken met de verschillende instanties die toezicht en handhaving in hun takenpakket hebben. We blinken liever uit als mooiste en schoonste gemeente dan als de gemeente die het goedkoopste is. Natuurlijk mogen de gemeentelijke heffingen niet buitenproportioneel zijn. Met het principe de 'vervuiler betaalt' heeft de burger daar zelf ook invloed op.

Om te voldoen aan de normen van 'waterbeheer 21^e eeuw'(WD21) is er meer ruimte voor water nodig. We moeten daarom nauw samenwerken met waterschappen en provincie.

- We huldigen het principe 'de vervuiler betaalt', zoals bij de afvalinzameling en de rioolheffingen.
- Mensen die hun groenafval zelf composteren, betalen ook geen vastrecht voor het legen van hun GFT-bak.
- We zetten in op de aanpak tegen zwerfvuil. Incidenteel handhaven doet wonderen.
- We combineren natuurontwikkeling met waterbeheer.
- Zoveel mogelijk verhard oppervlak wordt afgekoppeld. Ook de burger stimuleren we regenwater af te koppelen wat hem een kostenbesparing oplevert in de rioolheffing.

Een democratisch Borger-Odoorn (inleiding)

Hoe zorgen we ervoor dat de gemeente Borger-Odoorn onze, maar dan ook echt onze gemeente wordt? Met een gemeenteraad en bestuur dat ons serieus neemt? Met burgers die ook het bestuur en de raad serieus nemen en de mogelijkheden tot inspraak aangrijpen! Dat is de uitdaging waarvoor de raadsleden en de het gemeentebestuur ook de komende raadsperiode komen te staan.

De burgers serieus nemen. Gemakkelijker gezegd dan gedaan. In de raadszaal bleek ook afgelopen periode hoe moeilijk het zowel bestuur en ook zelfs raadsleden valt om te luisteren naar de burger. Voor GroenLinks geldt dat 'burgers serieus nemen' niet stopt nadat u het vakje, het liefst voor een kandidaat van onze partij, op het stembiljet rood heeft gekleurd. Onze fractievergaderingen zijn openbaar en worden in de krant aangekondigd. Veel burgers en groeperingen hebben die gelegenheid gebruikt om met ons contact te zoeken. In veel gevallen leidde dit tot vragen aan het College en konden we zo de problematiek onder de aandacht brengen.

De gemeenteraad heeft er nu een periode op zitten waarbij werd gewerkt vanuit een dualistisch model. Beter kunnen we schrijven: waarbij geprobeerd werd te werken vanuit een dualistisch model, want deze vorm van besturen viel zwaar. Wethouders voelden zich nog erg verbonden met de partij waaruit ze zijn voortgekomen.

Inspraak, spreekrecht, controle, verantwoorden, debatteren, luisteren naar de burger, beredeneerde argumenten zwaarder laten wegen dan de trouw aan jouw partijgenoot in het gemeentebestuur... het gaat niet vanzelf.

Het burgerinitiatief, waarvoor afgelopen raadsperiode een verordening werd aangenomen kwam nog niet van de grond.

We wensen dat burgers optimaal gebruik gaan maken van hun democratische rechten. Dat jongeren ons gemeentehuis bezoeken, dat burgemeester, wethouders en raadsleden scholen bezoeken en met kinderen serieus in gesprek gaan. Het zijn kleine pareltjes in onze schitterende gemeente. Parels die we willen laten glimmen door ook jongeren en kinderen echt te laten participeren.

Jimke Nicolai
plaatsvervangend raadslid GroenLinks Borger-Odoorn

Hoofdstuk 2 – Democratie

Niet iedereen wil of kan altijd overal over mee praten. Daarom kiezen wij elke vier jaar wie onze gemeente mag besturen. De manier van besturen en vooral of en hoe je kan meepraten wordt in dit hoofdstuk beschreven.

2.1. Besturen

De gemeente wordt bestuurd door burgemeester, wethouders en de gemeenteraad. Voorstellen kunnen door de partijen worden ingediend. De uitvoering van het gemeentebestuur wordt voorbereid door de ambtenaren van de gemeente. Wij toetsen de voorstellen aan de ideeën waar wij als GroenLinks voor staan. Deze staan in de inleiding beschreven.

GroenLinks is onderdeel van de Gemeenteraad. De Gemeenteraad is het bestuur van de Gemeente. Direct na de verkiezingen gaan partijen in onderhandeling over het Gemeenteprogramma. Daarin staat wat de Gemeenteraad de komende vier jaar wil bereiken. Als dit is vastgesteld worden door de Gemeenteraad geschikte wethouders gezocht om het beleid uit te voeren. De rolverdeling waarbij de Gemeenteraad bepaalt wat er moet gebeuren en dat het College van Burgemeester en Wethouders dit uitvoert heet dualisme.

Wethouders worden geselecteerd op hun management kwaliteiten. Ze hebben affiniteit met politiek en het besturen van een Gemeente. Ze hoeven niet via de politiek geprofileerd te zijn. Wel is inhoudelijke kennis van hun vakgebied een vereiste. De Burgemeester staat boven de partijen hoewel hij/zij wel via de politiek is geprofileerd. Het (in goede banen) leiden van het College van B&W is de belangrijkste taak. Daarnaast heeft de burgemeester een aantal eigen inhoudelijke taken zoals openbare orde

en veiligheid en bijvoorbeeld personeelszaken en communicatie.

De gemeente:

- Zorgt ervoor dat de kiezer “waar” voor zijn stem krijgt.
- Informeert alle partijen goed.
- Gaat de dialoog met de inwoners aan.
- Voert het beleid effectief en efficiënt uit.
- Is er voor de burger, niet andersom.

2.2. Beleid maken

Als burger in de gemeente Borger-Odoorn kunt u meebeslissen over het beleid. In eerste instantie doet u dat door uw stem uit te brengen tijdens de gemeenteraadsverkiezingen. Behalve dat u één keer in de vier jaar stemt zijn er meer mogelijkheden voor u om deel uit te maken van de gemeentepolitiek.

U kunt uw mening geven want Burgerinitiatieven worden gestimuleerd. U kunt inspreken bij raadsvergaderingen. U wordt van tevoren geïnformeerd wanneer beleid moet worden ontwikkeld. Gemeenteambtenaren zullen in de beleidsvorming of uitvoering burgers vragen om mee te denken. U wordt geïnformeerd hoe beleidsvorming is georganiseerd en op welke momenten u kunt meepraten. Burgers kunnen via Internet hun mening geven.

- Ook voor ideeën en suggesties voor de gemeenteraad en het college van B&W kunt u op Internet terecht.

- Elk jaar wordt nieuw ontwikkeld beleid gepubliceerd.
- De beleidsagenda voor het komende jaar wordt van tevoren gepubliceerd.
- De burgemeester en wethouders gaan minimaal één keer per jaar op werkbezoek in elk dorp.
- Er is een digitaal gemeentepanel Borger-Odoorn. Dit panel kan worden geraadpleegd door de gemeenteraad en het college van B&W.
- Vergaderingen van GroenLinks worden op verschillende locaties binnen de gemeente gehouden. Inwoners van alle dorpen zijn daardoor in de gelegenheid om onze vergaderingen bij te wonen.

2.3. Participatie van burgers en van dorpen

De gemeente hanteert een interactieve werkwijze richting de burgers. De zogenaamde burgerparticipatie. Dit betekent dat de burger kan adviseren, meebeslissen en mee ontwikkelen in wisselende omstandigheden. Dit alles binnen de kaders van al gemaakt beleid en het gemeentebestuur. Ook zal de gemeente burgerparticipatie faciliteren door te ondersteunen in de vorm van tijd, geld en deskundigheid.

Ondersteuning door:

- Locaties beschikbaar te stellen om voorstellen op te stellen en uit te werken.
- Het is mogelijk om begeleid te worden door ambtenaren van de gemeente.
- Budget beschikbaar te stellen uit een Gemeenschapsfonds.

2.4. Open en duidelijk.

Alle burgers hebben recht op een duidelijke en open communicatie. Het is belangrijk dat de burger weet wat er wel

of niet gebeurt. De gemeente heeft hierin een belangrijke taak.

De gemeente:

- Communiceert helder en duidelijk.
- Maakt gebruik van meerdere communicatiekanalen (internet, brieven, weekblad).
- Is laagdrempelig. Burgers kunnen altijd terecht voor vragen en opmerkingen.
- Publiceert belangrijke data voor beleidsontwikkelingen.
- Publiceert voorstellen met daarbij de resultaten, discussies en besluiten.

2.5. Beleid uitvoeren.

Na het maken van beleid over bijvoorbeeld de zorg zullen er plannen worden gemaakt hoe het beleid verder uitgevoerd moet worden. Uitvoering van plannen raakt burgers vaak persoonlijk. Vooral hier is het belangrijk dat de plannen worden gemaakt met of getoetst bij de burgers. Uitvoering van de plannen moet zorgvuldig en goed gebeuren. Burgers mogen geen nadeel ondervinden van een verkeerde uitvoering.

De gemeente heeft:

- Voldoende financiële en personele capaciteit om plannen uit te voeren, geen capaciteit geen uitvoering.
- Goed opgeleide en klantvriendelijke ambtenaren.
- Goede analyses gemaakt zodat het gemeenschapsgeld zo effectief mogelijk wordt gebruikt.
- Inzicht in de kosten van de uitvoering en maakt die elk kwartaal inzichtelijk voor de burgers.
- Een servicegerichte klachtenafhandeling.
- Openingsstijden die aansluiten op de wensen van burgers.

2.6. Financiën.

Inwoners mogen niet te veel (extra) lasten krijgen voor gemeentelijke uitgaven. Daarom wordt er altijd kritisch gekeken naar kosten zoals aan- en uitbesteding, inkoop van goederen en diensten, zoals de inzet van dure externen. Dure prestige projecten zijn uit den boze. De gemeentelijke organisatie moet efficiënt en effectief zijn. Keuzes voor noodzakelijke investeringen en bepaalde bijdragen zijn voor iedereen helder.

De uitgaven van de gemeente moeten transparant en controleerbaar zijn. Daardoor kunnen de inwoners ook zicht hebben op het nut en noodzaak van bestedingen aan bepaalde middelen. De wijze waarop de begroting en de jaarrekening worden opgesteld en gepresenteerd wordt verbeterd.

- Er komt een duidelijk leesbaar financieel overzicht dat voor de inwoners is te begrijpen.
- Er komt een toelichting waarin wordt uitgelegd welke keuzes en welke kosten er zijn gemaakt ten behoeve van eerder gemaakte keuzes.
- Er is een volledig overzicht van verplichtingen die, in het verleden zijn aangegaan, en die financieel nog steeds drukken op de uitgaven en op nieuwe begrotingen.
- Er wordt elk kwartaal een gemakkelijk te lezen rapport over de realisatie en begroting gepubliceerd.
- Er wordt op meerdere manieren gezocht naar geldmiddelen wanneer er kosten moeten worden gemaakt. Bijvoorbeeld door het saneren, schuiven met en het oormerken van geld.

Deelnemen aan de samenleving (inleiding)

Iedere inwoner van onze gemeente moet de kans hebben om zich optimaal te kunnen ontplooiën en deel te nemen aan de samenleving. Dit doe je niet door de burger verantwoordelijkheid uit handen te nemen. Wel door zorg te dragen voor goede randvoorwaarden. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) is afgelopen raadsperiode vele malen aan de orde geweest. We praten er veel over, maar of de burger er nu zoveel beter van is geworden? Steeds vaker moet een beroep worden gedaan op vrijwilligers (die er niet zijn). Een extra reden om te investeren in onze jongeren! We zullen ze hard nodig hebben in de vergrijzingsgolf die ons nog te wachten staat.

GroenLinks in Borger-Odoorn heeft ervoor gezorgd dat het College jaarlijks verantwoording aflegt over het gevoerde leerplichtbeleid. Voortijdig schoolverlaten is een onderwerp dat nu regelmatig terugkomt in de raadsvergadering. Niet dat het ons zozeer gaat om de cijfers en om de handhaving. Belangrijker is dat we nadenken over de kwaliteit en aantrekkelijkheid van ons onderwijs en dat we zorgen voor voldoende stage- en leerwerkplaatsen. En dat we de mogelijkheden van bijvoorbeeld zogenaamde zorgboerderijen faciliteren zodat jongeren die (even) niet in staat zijn een opleiding te volgen een zinvolle en leerzame dagbesteding hebben.

Onderwijs bepaalt de afgelopen tijd voor een groot deel de agenda van de raad in onze gemeente en dat zal nog wel even zo blijven. Kleine scholen worden met sluiting bedreigd als gevolg van financiële missers van het schoolbestuur. Maar de sluiting van een school heeft negatieve gevolgen voor de leefbaarheid van een dorp. GroenLinks vindt dat dat niet los van elkaar gezien mag worden.

De kansen voor ontplooiing op het gebied van kunst en cultuur mogen, wat GroenLinks betreft, meer aandacht krijgen. Daarom heeft GroenLinks dan ook voorgesteld om een cultuurconferentie te houden. Dat is in het najaar van 2009 gebeurd. We zijn benieuwd naar de resultaten en welke impuls dit de gemeente zal geven.

Het stimuleren van de creativiteit bij onze burgers kan nog wel eens nuttig zijn bij het vinden van minder gebruikelijke oplossingen voor de gevolgen van krimp, vergrijzing en de leefbaarheid op het platteland. Nieuwe economische impulsen kunnen bijvoorbeeld worden gezocht in het vestigen van ateliers en kleinschalige, schone, bedrijven in leegstaande boerderijen en schuren. Gecombineerd met wonen kan dit leiden tot verlevendiging van onze gemeente.

Lidy Kuiper

fractievoorzitter GroenLinks Borger-Odoorn

Hoofdstuk 3 – Deelname aan de Samenleving

Iedereen kan op eigen wijze meedoen aan de samenleving. De gemeente draagt er zorg voor dat men de kennis en mogelijkheden heeft om dit te doen, omdat we streven naar optimale participatie.

3.1. Werk

Werk speelt een belangrijke rol bij de deelname aan de maatschappij. Het biedt kansen om talenten te ontwikkelen en om economisch zelfstandig te zijn.

- Vrijwilligerswerk is ook werk. De gemeente stimuleert vrijwilligerswerk omdat het een grote bijdrage levert aan de sociale samenhang en leefbaarheid in de kernen.
- Uitkeringsgerechtigden raken niet geïsoleerd omdat de gemeente zorgt voor reïntegratieactiviteiten en sociale activiteiten.
- Elke uitkeringsgerechtigde heeft een contactpersoon met wie een persoonlijk plan wordt opgesteld om zo snel mogelijk weer werk te vinden.

3.2. Onderwijs

Alle kinderen hebben recht op goed onderwijs om zich te kunnen ontwikkelen. Goed onderwijs is ook van groot belang voor een gezonde economische toekomst van Borger-Odoorn en het zorgt voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor gezinnen met jonge kinderen. De gemeente ziet dit belang in. “Brede Scholen” hebben hierin een centrale rol. Het vergroten van de onderwijskansen voor de kinderen staat voorop.

- Alle kinderen kunnen een peuterspeelzaal bezoeken bij voorkeur in het eigen dorp. De peuterspeelzaal is ook toegankelijk voor kinderen van ouders met een laag inkomen.

- De gemeente zoekt nieuwe ideeën in samenspraak met onderwijzers, kinderen en ouders van de diverse scholen in de gemeente te onderzoeken wat er verbeterd kan worden in het onderwijs binnen de gemeente.
- De gemeente stimuleert diversiteit in aanbod van het onderwijs, zoals Montessori, Freinet, Dalton, Jenaplan zodat ouders kunnen kiezen voor het onderwijs dat het beste bij hun kind past.
- In onze gemeente zijn “brede scholen” waarin naast onderwijs ook educatie, zorg en welzijn een plek hebben.
- De gemeente maakt maximaal gebruik van de landelijke geldmiddelen. Dit vergt een nauwe samenwerking tussen de gemeente en alle schoolbesturen binnen de gemeente.
- Er is een actief beleid t.a.v. voortijdige schoolverlaters. Om schooluitval te voorkomen en om leerlingen meer kansen te bieden op een werkzame toekomst, stimuleren we leer-werkplaatsen waarin leren en werken wordt gecombineerd, en geven hierbij zelf het goede voorbeeld.
- We hebben een rijk en gevarieerd aanbod van naschoolse activiteiten en voor- en vroegschoolse educatie.
- We sturen het openbaar onderwijs op professionele wijze aan en koersen verder naar verzelfstandiging.

- We houden toezicht op de kwaliteit en het personeelsbeleid van het openbaar onderwijs.
- We scoren goed in de lijst 'Kinderen in Tel' die laat zien hoe onze gemeente scoort bij het uitvoeren van kinderrechten, en hoe onze gemeente zich daarbij verhoudt tot andere gemeentes.

3.3. Zorg, welzijn en sport

Iedereen heeft recht op zorg. De gemeente waarborgt de zorg voor diegenen die dat nodig hebben. Noaberschap is een element van onze gemeenschap dat we willen behouden.

- De gemeente past de bijzondere bijstand ruimhartig toe.
- De mogelijkheden voor kwijtschelding worden optimaal benut.
- Mantelzorgers hebben onze speciale zorg. De gemeente informeert hen daarom optimaal over mogelijkheden tot ondersteuning en begeleiding.
- De gemeente stimuleert kleinschalige zorg om mensen zo dicht mogelijk bij huis van zorg te kunnen voorzien.
- Er zijn voldoende OV voorzieningen zodat scholieren goed van en naar school kunnen reizen en ouderen zo lang mogelijk zelfredzaam blijven.

3.4. Kunst, cultuur en media

Uit de cultuurconferentie is gebleken dat er in onze gemeente zeer veel culturele activiteiten plaatsvinden. Deze activiteiten worden gekoesterd. De gemeente geeft echter ook de mogelijkheid aan nieuwe initiatieven. Deze initiatieven worden gestimuleerd door middel van een jaarlijkse prijsvraag met bijbehorende beloning.

- Nieuwe initiatieven worden gestimuleerd met stimuleringsprijzen.
- 'Oude schatten' worden bewaard.
- De gemeente stimuleert en ondersteunt initiatieven op het gebied van cultuureducatie, mede om cultuurparticipatie te vergroten.
- De bibliotheek heeft een centrale rol in zowel de MFA's als de kernen zelf op het gebied van cultuureducatie. Daarnaast is de bibliotheek de plek waar jong en oud toegang kan hebben tot de nieuwe media.

3.5. Vreemdelingenbeleid

Vluchtelingen komen op zoek naar vrede, veiligheid en een beter leven naar ons land toe. Ook in onze gemeente is plek voor vluchtelingen. Zowel voor het welzijn van de vluchtelingen als voor de omgeving is het van belang dat de gemeente wederzijdse inspanning stimuleert en beloont. Integratie is samen-leven en samenleven kun je niet alleen.

- De gemeente vindt integratie van vluchtelingen belangrijk. Daarom werft de gemeente actief vrijwilligers voor hulp en begeleiding van vluchtelingen.
- Opleiding en werk zijn essentieel om deel te nemen aan de samenleving. Daarom heeft elke vluchteling, met een verblijfsvergunning, een persoonlijk plan.
- De gemeente overlegt met "Vluchtelingenwerk" en burgers om de mogelijkheden van opname van vluchtelingen te verbeteren.

3.6. Seniorenbeleid

Senioren zijn een actief deel van onze samenleving en de gemeente maakt dit

voor hen mogelijk. Ouderen kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen

- Het bouwen van woningen met speciale voorzieningen voor senioren en levensloopbestendige woningen wordt gestimuleerd.
- Er is voldoende ondersteuning op het gebied van zorg en welzijn zoals mantelzorg.
- Er is een transparante, ruimhartige en rechtvaardige uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) met voldoende keuzemogelijkheden voor de ouderen
- Er is een goede samenwerking tussen de gemeente en alle belangenorganisaties door middel van jaarlijkse evaluaties.

3.7. Kinder- en jongerenbeleid

Het is voor kinderen en jongeren leuk om in Borger-Odoorn op te groeien. De gemeente neemt kinderen en jongeren serieus en luistert naar wat zij te vertellen hebben. Werk en scholing zijn essentieel om een toekomst op te bouwen.

- De gemeente zorgt voor leerwerkplaatsen, zodat jongeren niet vroegtijdig de school verlaten.
- Er is opvoedingsondersteuning en jeugdhulpverlening in centra voor jeugd en gezin met gezinscoaches voor gezinnen met een meervoudige problematiek.
- Er is inspraak van jongeren door een jeugdraad
- Er zijn voldoende vrijetijds mogelijkheden zoals onze skatebaan.
- Initiatieven vanuit de jongeren zelf worden ondersteund.

- Er is intensieve samenwerking tussen scholen en instanties die met de jeugd in onze gemeente te maken hebben.
- De vestiging van zorgboerderijen voor jongeren met speciale zorgbehoefte wordt bevorderd.

3.8. Mobiliteit

Deelnemen aan de samenleving kan alleen als belangrijke voorzieningen voor een ieder bereikbaar zijn. Dat wil zeggen niet alleen met de auto, maar ook met de fiets en het Openbaar Vervoer. Ook voor de sociale contacten is mobiliteit van groot belang. Door de dominante positie die de auto heeft ingenomen komen kwetsbare verkeersdeelnemers in de knel. Met name door te hard rijden vallen er jaarlijks onnodig veel verkeersslachtoffers.

- In de gemeente wordt de maximum snelheid nageleefd. Door herinrichting van de wegen en/of door stringente controles.
- Bestaande veilige en comfortabele verbindingen voor voetgangers en fietsers worden instandgehouden. Nieuwe veilige en comfortabele verbindingen worden aangelegd.
- In de dorpskernen worden zoveel mogelijk 30 km/h. gebieden ingericht. Niet alleen door het plaatsen van borden, maar door een passende inrichting die het gewenste verkeersgedrag als vanzelf "uitlokt".
- De fietslessen van VVN op de scholen worden instandgehouden.

(Voor gedetailleerde uitwerking zie hoofdstuk 1.6 Verkeer en Vervoer)

Kandidatenlijst

De kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen van 3 maart 2010 is als volgt vastgesteld:

Lidy Kuiper, Borger (lijsttrekker)
Elsa Schepers, Borger
Wouter Servaas, Valthermond
Willem Robertus, Valthe
Ilse Müller, Eeserveen
Robin Ketelaars, Drouwenerveen
Inge Zuidhoek, Drouwenerveen
Frank Stoovelaar, Valthe

Aantekeningen